

но не лише приймати виконані завдання для зарахування, але й вимагати усного коментарю автора, щоб переконатися у міцності знань, усвідомленні та закріпленні прочитаного матеріалу.

Ефективності самостійної роботи також сприяють консультації викладачів з відповідних дисциплін та реферативні огляди останніх публікацій на щомісячній або щоквартальній основі, які здатні проводити зазначені викладачі за умови виділення відповідного додаткового часу, що обліковується як навантаження.

Така побудова навчального процесу, де чільне місце посідає самостійна робота, створює підстави для ефективного розвитку індивідуальних наукових нахилів та інтересів кожного студента. При такому підході студенти перестають бути пасивними споживачами інформації. У них з'являється змога не лише більш детально вивчати деякі теми і дисципліни, а й випробовувати їх на практиці.

Орієнтація на підвищення питомої ваги самостійного навчання дасть змогу активізувати навчальну діяльність та розширити діапазон дисциплін і тем, що викладаються. Це має особливе значення для фахівців-економістів, які будуть працювати в нових ринкових умовах. Навички самостійної роботи, набуті студентами, дадуть їм змогу постійно підвищувати свій кваліфікаційний рівень у практичній діяльності.

*А. Ю. Брегеда, д-р філософії, проф.,
завідувач кафедри політології і соціології*

ЗНАЧЕННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ПОЛІТОЛОГІЯ»

В сучасних умовах широкої демократизації суспільного життя в Україні помітно зростає роль і значення політичної свідомості і політичної культури громадян та молоді особливо. Сьогодні для ефективної життєдіяльності молодих спеціалістів особливого значення набуває формування таких рис, як цілеспрямованість, відповідальність, уміння приймати самостійно відповідальні рішення, єдність слова та діла тощо. Формування цих, як і інших рис політичної свідомості студентів проходить протягом усього навчання у ВНЗі в процесі вивчення політології, соціології права та інших навчальних дисциплін.

У зв'язку з цим перед сучасним українським суспільством постають дуже непрості питання: яким є сьогодні стан та соціальне самопочуття молоді, чи готується вона взяти на себе відповідальність за долю суспільства, свою та наступних поколінь? Настільки внутрішній світ є співзвучним та адекватним сьогоденню і якою мірою духовні орієнтири її свідомості втілюються в реальну поведінку юнаків і дівчат, їх суспільну позицію? Всі ці питання дуже не прості, вони мають і творчий, і практично-політичний характер, а від їх з'ясування багато в чому залежить вибір правильного курсу державної молодіжної політики.

Здійснення повороту вищої школи до гуманітарної підготовки майбутніх спеціалістів передбачає модернізацію форм, методів та стилю викладання політології. Особливого значення в цьому процесі набуває впровадження активних методів навчання, втілення в навчальний процес проблемно-ситуативних завдань, диспутів, діалогів, використання тренінгових систем та кейс-методів, ділових ігор, дискусій виступів на конференціях, написання наукових студентських робіт, есе та ін.

Ігрові процеси, диспути, дискусії, конференції створюють умови роботи студентів, близькі до життєвої практики, допомагають сформувати атмосферу взаємодовіри, високої вимогливості, активності і свободи для вияву творчої особистості. Ці активні методи навчання не тільки виконують контролюючу, навчальну, але і розвиваючу, творчу, культурну функцію. Через свідомість студентів проходить великий потік інформації, вони набувають навичок колективної діяльності, активної поведінки, формування своєї життєвої позиції.

Виховання політичної свідомості складний процес, який проходить за взаємодії об'єктивних і суб'єктивних чинників, зокрема вивчення гуманітарних наук і, перш за все, політології. У вихованні в студентів політологічної свідомості необхідно враховувати також їх індивідуальні особливості, допомагати самостійно формувати свою громадську позицію, свої політичні погляди на проблеми в Україні і світі в цілому, своє ставлення до політичних і молодіжних рухів.

Сьогодні середній вік студентів становить від 17 до 22—23 років. Ці студенти перебувають не тільки під впливом трансформації сучасного суспільства, але й свідомості попередніх поколінь. Зараз ідейно-політична зрілість свідомості студентської молоді перебуває на суперечливому етапі становлення, відмови від ідеологічних та політичних стереотипів тоталітарної доби, утвердження нових політико-ціннісних орієнтацій, переконань і соціально-політичних почуттів, установок на вироблення політичної компетентності, формування культури толерантності, політичної коректності.

Водночас відбувається переосмислення та переоцінювання політичних ідеалів, участі в громадсько-політичному житті ВНЗ, у розвитку студентського самоврядування. Спроби деполітизації студентів, скеровування їх лише на одержання професійних знань, навичок і вмінь заперечуються впливом політичної активності студентів на загальну політичну ситуацію в державі.

Довготривала соціально-економічна криза в Україні, труднощі економічних і соціальних перетворень у країні впливають на характер і спрямованість цінностей, соціально-політичних орієнтацій студентської молоді, рівень і форми її активності. Це підтверджується матеріалами соціологічного дослідження студентської молоді Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, що були проведені викладачами кафедри політології і соціології у 2006 р.

За даними опитування, жоден із студентів не визнав, що зовсім не цікавиться політичним життям країни. Понад третина студентів (37,7 %) намагається бути у курсі справ політичних подій. Серед опитаних студентів 11 % цікавиться політикою лише в тому разі, коли це стосується їх особисто. Ситуативне ставлення до політики притаманне третині (34 %) студентів. Цікавляться і беруть участь у політичному житті держави 18 % опитаних.

Сьогодні дедалі міцнішим стає переконання, що необхідне докорінне переосмислення традиційних підходів до молоді та її проблем, які склалися за радянської доби. Молодь — це майбутнє України. Але воно виростає із сьогодення і потрібно, щоб участь молоді у розбудові України була активною та конструктивною вже зараз.

О. А. Брегеда, канд. екон. наук, доц.,
кафедра банківської справи

СПОСОБИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ЇХ ОСВІТИ

На сучасному етапі інформаційні технології розвиваються швидкими темпами, що активно впливає на навчальний процес. У студентів з'явилась можливість отримати необхідну інформацію, не виходячи за межі приміщення, використовуючи локальні бази даних, світові інформаційні ресурси. Причому можна знайти оперативну інформацію, яку складно отримати з традиційних джерел — із спеціалізованих збірників, публікацій. Все це створює передумови для формування та розвитку дослідницьких здібностей студентів. Головним завданням викладача стає розкриття